СӨЙ ГОМЕРНЕ, СӨЙ ХАЛЫКНЫ, СӨЙ ХАЛЫКНЫҢ ДӨНЬЯСЫН!

ДУСЛЫК

ОКТЯБРЬ РАЙОНЫНЫҢ ИҖТИМАГЫЙ-СӘЯСИ ГАЗЕТАСЫ.
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА ОКТЯБРЬСКОГО РАЙОНА.

Газета 1931 елның 9 июленнән бирле чыга. | №39 (7212) | 4 апрель, 1991 ел. ПӘНҖЕШӘМБЕ | Бәясе 4 тиен.

Бик сабыр холыклы, нык характерлы, оста куллы кешеләр һөнәре ул тимерче. Галимҗан Нуретдинович Заһиров —холкыфигыле белән дә, тәҗрибәсе белән дә нәкъ шул һөнәр кешесе. 40 елга якын инде ул тимерче, хуҗалыкның һәм авыл кешеләренең гозерен-йомышын үти. Галимҗан ага эшенең иң кызу чагында да кеше үтенечен кире кага белмәс, беркемгә каты бәрелмәс. Шуңа да аның хуҗалыкта дәрәҗәсе бик зур. Галимҗан Нуретдинович пенсия яшендә булса да эшен ташламый әле. Быел да язгы чәчүгә чыгачак техниканы әзерләүдә намуслы хезмәт куйды. Тәҗрибәле оста кулыннан «дәва» алган авыл хуҗалыгы машиналары басуда сынатмаска тиешләр —менә хуҗалык җитәкчеләре һич шикләнмиләр.

Рәсемдә: Муса Җәлил исемендәге колхоз тимерчесе Г. Н. Заһиров.

РСФСР халык депутатлары Съездында

МӘСКӘҮ (ТАСС). 3 апрельдә РСФСР халык депутатларының өченче (чираттан тыш) съездында көн тәртибенең чираттагы мәсьәләләре —РСФСРның милли-дәүләт төзелеше (Федератив килешү турында), РСФСР референдумы йомгаклары, суверен республикалар килешүе турында РСФСР Югары Советы рәисенең беренче урынбасары Р. И. Хасбулатов ясаган докладны тикшерү барды.

Карала торган документның формулировкаларына тукталып, Р. И. Хасбулатов федератив килешү РСФСР эчендәге мөнәсәбәтләрне, милли-территориаль автономия принциплары нигезендә төзелгән федерацияне үзенең табигате һәм билгеләнеше буенча төрле субъектлары булган килешү-конституцион федерация итеп үзгәртергә чакырылган, дип билгеләде. Килешү төзү ихтимал булган субъектларның гомуми саны, әгәр ул нигез итеп алына икән, 86 берәмлеккә җитә. Алар арасында 16 республика, 5 автономияле өлкә (аларның бер өлеше үзләрен республика итеп үзгәрттеләр), 10 автономияле округ, 6 край һәм 49 өлкә бар.

Оратор федератив килешү проектын хуплады, аны эшләп бетерергә һәм кичекмәстән аңа кул кую процессын башларга тәкъдим итте.

Бөтенхалык референдумы йомгакларын тулысынча бәяләп, РСФСР Югары Советы рәисенең беренче урынбасары Россия гражданнары ССР Союзы һәм РСФСР язмышлары өчен югары җаваплылык билгесе күрсәттеләр, дип билгеләде.

Узган дүшәмбедә РСФСР-да политик һәм социаль-экономик хәл һәм кризистан чыгу чаралары турында мәсьәлә буенча фикер алышулар тәмамланды. Бу мәсьәлә буенча карарны соңрак кабул итәргә булдылар. Ә иртә белән, социаль-экономик хәл турында карар кабул иттеләр.

х х х

МӘСКӘҮ (ТАСС). 3 апрельдә Кремльнең Зур сараенда РСФСР халык депутатларының өченче (чираттан тыш) съездының утырышлары дәвам итте. Алдагы көнне көн тәртибенең беренче мәсьәләсе—РСФСРда политик һәм экономик хәл һәм кризистан чыгу буенча чаралар турында карарны нигез итеп кабул иткәч, съездда депутатлар тәкъдим иткән төзәтмәләрне статьялап тикшерү булды. Бу эш чәршәмбе көнне дә дәвам итте. Съезд каравына тәкъдим ителгән карар проектында республика җитәкчелегенең Россия Федерациясендә хәлне стабильләштерү буенча үз вәкаләтләрен тулысынча файдаланмаулары күрсәтелә.

2 апрельдә Россиянең баш күтәргән коллективларында политик һәм социаль-экономик хәл турында кабул ителгән карарда аларның таләпләре хаклы дип билгеләнде. Съезд республика парламентарийларына эшче коллективлар вәкилләре белән берлектә бу таләпләрне тормышка ашыру буенча программа һәм методик эшкәртү өчен парламент группасы булдырырга мөрәҗәгать итте.

Съездның чәршәмбе көнге эш тәртибенә шулай ук алдагы көнне кичектерелгән мәсьәлә—РСФСРның милли дәүләт төзелеше, «Федератив килешү турында, РСФСР референдумы йомгаклары турында һәм суверен республикалар Союзы килешүе турында»доклад буенча фикер алышу да кертелде. Бу мәсьәлә буенча карар һәм РСФСР-ның милли дәүләт төзелешенең төп башлангычлары турында декларация кабул итү күздә тотыла.

Съезд шулай ук РСФСР Генераль Прокурорын да раслаячак.

Съездга делегат

Күптән түгел Казанда Татарстан республикасының табигатьне саклау җәмгыяте берлеге пленумы булып үтте. Биредә безнең район делегатлары да катнашты.

Пленумның төп эше җәмгыятьнең үсеше концепцияләрен өйрәнүгә багышланган иде. Биредә Бөтенроссия табигатьне саклау җәмгыятенең IX съездына делегатлар сайланды. Безнең районнан табигатьне саклау җәмгыятенең Октябрь районы бүлеге рәисе урынбасары Нина Александровна Гыйләҗева съездның эшендә катнашырга лаек дип табылды.

Съезд нәрсәләр хәл итәр? Табигатебезне, яшәешебезне саклар өчен нинди юллар эзләр? Аннан ни көтәргә була? Бу сораулар белән Нина Александровнага мөрәҗәгать иттек. Ул менә нәрсә ди:

—Иң элек табигатьне саклау җәмгыяте белән экология буенча комитетның функцияләрен бүлүне көтәм. Чөнки икесе дә табигатьне саклау өчен оешкан кебек булса да, функцияләргә килгәндә ачыклык юк. Икенчесе: безнең хокукларны арттырырга, чөнки тирә-як мохитка зыян китергәнне күреп торсак та кайвакыт шундый күренешне туктатырга хокукларыбыз җитеп бетми.

Район Советы президиумында

Халык депутатларының район Советы президиумының 1 апрельдә үткән утырышында районыбыз тормышының актуаль мәсьәләләре каралды.

Халык депутатларының район Советы башкарма комитеты рәисе хезмәтләрен башкаручы А. И. Газизуллин юл төзелеше барышы, җәйге чорда бу эш белән шөгыльләнүче предприятиеләренең бурычларына һәм башка мәсьәләләргә тукталды.

КПСС райкомының икенче секретаре Ә.В.Мөлеков язгы кыр эшләренә хәзерлек,аны тәэмин итү белән бәйле темаларны яктыртты. А.А. Коростелев, КПСС райкомы секретаре, язгы чәчүне идеологик тәэмин итү, спортны үстерү мәсьәләләренә игътибар юнәлдерде. Авыл хуҗалыгы идарәсе начальнигы хезмәтләрен башкаручы А. А. Беляков малларны кышлату чорының барышына кыска анализ ясады, хуҗалыкларда агымдагы елда терлекләр санының, продукция алуның кимүенә юл куелуын саннар белән дәлилләде.

Район Советы рәисе Х.Х. Морадыймов утырыш барышында бәяләр күтәрелү уңаеннан килеп туган проблемаларны оператив хәл итү, халык ихтыяҗын канәгатьләндерү юнәлешендәге эшкә даими игътибар кирәклегенә басым ясады.

Күтәренкелек кимеми

«ҮРНӘК» КОЛХОЗЫ. Хуҗалык сөт җитештерү буенча квартал планын 114 процентка үтәде. Төгәлрәк итеп күрсәтсәк, пландагы 945 урынына 1080 центнер продукция җитештерелде дигән сүз бу.

Социалистик ярышта, тәҗрибәле савучы Минҗиһан Гарифулловна Вафина әйдәп бара. Беренче кварталда һәр сыердан 1294 кг. сөт савып, планны 175%-ка үтәп чыкты. Нурзия Шәрифулловна Шәфигуллина, Асия Галимҗановна Мотыйгуллина да бу чорда бер сыерга меңнән артык кг сөт җитештерделәр. Мондый уңышларда, әлбәттә, терлекчеләр Шәйхулла Галиуллин, Каюм Ибәтуллин, Касыйм Хәммәтҗанов, Гәрәй Соруров һәм бозаулату бүлеге уңганнары Фатыйма Бәдретдинова белән Галимҗан Якуповның да хезмәт өлешләре күп керде.

Хезмәт күтәренкелеге хәзер дә кимеми. Бүгенге көндә колхоз савучылары һәр сыердан 12 шәр килограмм сөт савалар. Ә М. Вафина, Н. Шәфигуллина кебек уңганнар группаларында ул 14,5—14 килограмм тәшкил итә.

И. ШӘЙХИЕВ,
колхозның партия оешмасы секретаре.

Өченче урынны алдылар

Татарстан республика агропромышленность комплексы советы президиумы, агропромышленность комплексы работниклары профсоюзы республика комитеты президиумы, авыл хуҗалыгы фәнни-техник бүлегенең Татарстан өлкә идарәсе 1990 елда Татарстан ССР колхозлары, совхозлары һәм башка предприятиеләре, оешмаларында машина-трактор паркын иң яхшы эксплуатацияләүне оештыру буенча республика конкурсына йомгак ясады. Җиңүчеләр арасында безнең Октябрь район агропромышленность берләшмәсе дә бар. Ярышта 3 нче урынны алган Октябрь районы АПОсына МТП-817М автомастерское һәм 300 сум күләмендә акчалата премия тапшырыла.

Квартал планы үтәлде

Район хуҗалыклары һәм предприятиеләре металлолом әзерләү һәм төяп җибәрү буенча беренче квартал планын уңышлы үтәделәр. 1129 тонна урынына 1148 тонна металлолом хәзерләнде.

Синдряков исемендәге, «Лесная Поляна», Ульянов исемендәге, «Правда», «Восход», Хафизов исемендәге, «Родина», «Заветы Ильича», «Заря» колхозлары, ит комбинаты, ДПМК, ДРСУ, шикәр заводы, ЛПХ, МСО, «Агропроммехмонтаж» ПМКсы, 127 нче ПМК, «Агропромхимия» берләшмәсенең җитәкчеләре бу мәсьәләгә зур җаваплылык белән килделәр.

Әмма дәүләт заказын район үтәсә дә, беренче квартал планын үтәмәүче предприятиеләр, колхозлар һәм совхозлар да булды. Әйтик, «Знамя Октября», «40 лет Победы», «Комбайн», XXI партсъезд исемендәге колхозлар, «Рассвет», «Сөлчә» совхозлары, НГДУ, НУРБ, машина төзү заводы металлолом тапшыру планын елдан-елга өзеп килләләр.

Лом хәзерләүгә һәрбер оешма, предприятие җитәкчесе җитди карарга тиеш.

Безнең «Вторчермет» цехы ломны үз вакытында кабул итәр өчен бөтен көчен куя, шуның белән металлургия комбинатларын лом белән тәэмин итәргә тырыша.

П. ЕРШОВ,
«Вторчермет» цехы начальнигы.

Укучы фикере

Өметләр акланырмы?

Газета-журналлар укырга яратсам да, беркайчан редакциягә хат язу белән шөгыльләнгәнем булмады. Ләкин Ф. Ибраһимованың район газетасы битләрендә басылган «Киләчәккә—әйе» дигән язмасы кулга каләм алырга этәрде.

Сүз ТССР халык депутаты Ф. Бәйрәмовага кагылышлы. Сәясәткә аның карашлары миңа республика газеталары һәм телевидение тапшырулары аша таныш. Әйе, ул чын-чынлап татар халкының теле, аның язмышы, киләчәге өчен янып-көя белүче, үз фикерен курыкмый әйтүче, туры сүзле язучы-депутат, һәм ул, Ф. Ибраһимова әйткәнчә, «арзанлы популярлык» казану өчен генә тырышмый. Моның шулай икәне аның чыгышларында ачык чагыла. Әйтик, ул Татарстан суверен республика булгач, аның дәүләт теле булып төп халык теле—татар теле торырга тиешлеген алга сөрә. Һәм монда бернинди ялган яисә ясалмалылык юк. Мәгълүм булганча, ТССРның дәүләт суверенлыгы турында Декларациядә татар һәм рус телләре дәүләт теле итеп игълан ителүе язылган ич. Әмма беренчесе—татар теленең дәүләт теле ролен үтәве гамәлгә ашырылмый әле. Шуның өчен мин болай тәкъдим итәр идем: РСФСРда —рус теле, Казахстанда— казах теле, башка республикаларда башка милләт теле дәүләт теле булсын. Бу уңайдан иптәш Ибраһимовадан түбәндәгене сорыйсы килә: татарлар да руслар төсле үк кеше, әмма нигә әле безнең татар халкыннан югары постларда эшләүчеләребез рус телен өйрәнергә тиеш тә, ә русларга татар телен өйрәнергә ярамый?!

Миңа республикабыз суверенлык алган көннәрдә районыбызда үткәрелгән зур бер киңәшмәдә катнашырга туры килде. Ул көннәрдә республикабызда ике теллелек гамәлгә кертелә икән дигән сүзләр күп йөрде, татарча чыгыш ясарга да мөмкин диделәр. Шуңа ышаныптыр инде, бер иптәш татар телендә чыгыш ясады. Шул вакыт залда шау-шу башланды, әлеге иптәшнең чыгышын рус иптәшләрнең тыңлап утырасылары килмәде.Арада: «Югары белем алып рус телендә чыгыш ясый алмый»,—дип реплика ташлаучылары да табылды. Менә шул вакытта мин үз туган телемнең ни дәрәҗәдә түбән торганын аңлап гарьләндем. Һәм йөрәгеннән татар каны аккан һәрбер иптәш шундый гарьлек кичергәндер дип уйлыйм. Уйламаслык та түгел бит, суверенлык кәгазьдә генә, безгә туган телебездә трибуна артына басып сөйләргә юл һаман юк икән әле. Ә бит рус мәктәбен бетергән рус иптәштән татар телендә чыгыш ясауларын таләп итү турында сүз бармый һәм мондый максат куелмый да. Андый хәлне мин үзем дә күз алдына да китерә алмыйм. Фәүзия Бәйрәмова да «гражданнар сугышына» этәрми, депутатыбызга шундый зур, нигезсез гаеп ташларга һич тә килешми. Ләкин Ф. Ибраһимованың борчылуы бөтенләй нигезсез түгел. Чыгышларыннан аңлашылганча, Ф. Бәйрәмова мөстәкыйль дәүләт идеясен яклый. Моның сәбәбе шунда: ул нигезле рәвештә икеләнә. Союз составында калсак, суверенлык дигән төшенчә кәгазьдә генә калмасмы икән?! Бөтен хикмәт шунда.

Юк, мин рус һәм татар халкын капма-каршы куярга һич җыенмыйм. Мин дә барлык милләтләрнең тигез хокуклы булып бер Союзда яшәүләренә каршы түгел, ләкин һәр кешенең үз гаиләсе булган кебек, һәр милләтнең дә үз-үзен якларлык, үз телен сакларлык нигезе—мөстәкыйль дәүләте булырга тиеш. Бүген сәясәт мәсьәләсендә халкыбызның беренче дәрәҗәдә борчыган проблема шул. Һәм безнең өметләр акланыр микән?

К. СӘЛИМОВА.
Норлат шәһәре.

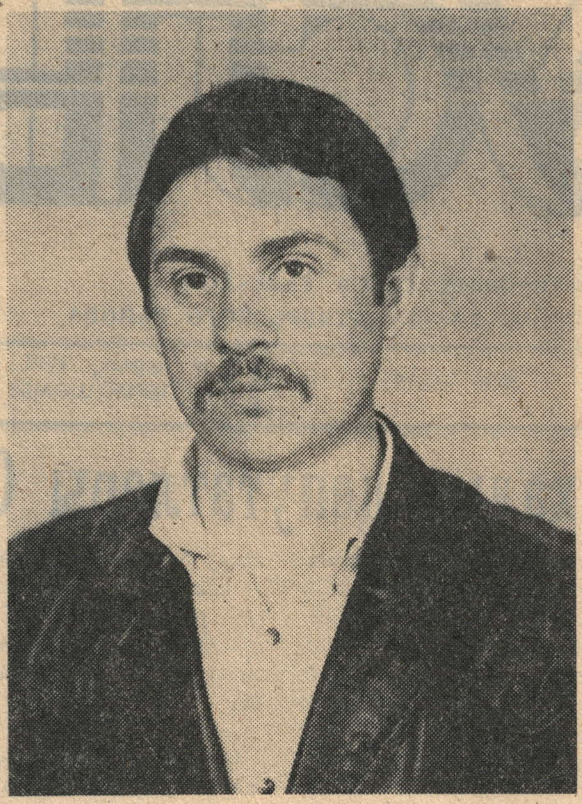

Александр Николаевич Ундалов биографиясе 1978 елдан бирле Ульяновск локомотивлар депосының Норлат филиалы белән бәйле. Нәкъ шул елдан ул машинист ярдәмчесе булып эшли башлады, ә 1983 елдан машинистлык эшенә керешә. Шушы еллар эчендә намуслы хезмәте белән коллективта хөрмәт казанды. Александр Николаевич һәр ай заданиесен уңышлы үтәп килә, ягулыкны янда калдыра. Хәзер ул машинист-инструктор А. П. Веренцов колоннасында хезмәт куя. Төп хезмәте белән бер үк вакытта юл хәрәкәте куркынычсызлыгы буенча җәмәгать инспекторы вазифасын да уңышлы алып бара.

Рәсемдә: тепловоз машинисты А. Н. Ундалов.

Файдасы тими калмас

1 апрельдә Югары Норлат урта мәктәбендә «Көлү көне» үткәрелде. Традицион шаярулар бүген тормышыбызда урын алган һәртөрле мәшәкатьләр, ыгы-зыгыларны икенче планга калдырды, беразга гына булса да яңа сатып алу бәяләре тудырган кәефсезлекне дә шомартты. «Көлү көне»нә һәр класс үзенчәлекле итеп чыгышлар әзерләде. 8 нче класс укучылары кыска, ләкин җанлы, үткен скетчлары белән тамашачыларны туйганчы көлдерделәр. Алтынчы класс укучылары да алардан калышмадылар. Алар, нәниләр күзлегеннән чыгып, өлкәннәргә хас тискәре сыйфатларны тәнкыйтьләделәр. Бу көнне укытучылар, укучылар башкаруында яраткан җырларыбыз яңгырады. «Көлү көне»нә багышланган кичә үткен сатира, тәэсирле юмор, һәртөрле уйлап чыгаруларга бай булды. Ул һичшиксез ял ягыннан да, гыйбрәт ягыннан да файда бирми калмас, шуңа да без мондый кичәне киләчәктә традициягә кертергә ниятлибез.

Ф. МӨХӘММӘТОВА,
Югары Норлат авылының XI класс укучысы.

ЗАМАНА ФАТИРЫ

Тормышка аек баштан карыйсың да шунда ук үлгәнче эчәсе килә.

x x x

Прораб тормышка планны да җитешсезлекләр белән корган.

x x x

Әгәр кеше үз-үзен алдый икән, аны намуслы дип атап буламы?

x x x

Лирик дөньяны матур итеп күрә, ә калганы—сатирик.

x x x

Әшнәләрне иң элек күтәрәләр, ә аннан соң урынына утырталар.

• *Алар турында сирәк язабыз*

Партнерлар артык түгел

ОРЛЫКЧЫЛЫК станциясе янәшә-тирәдәге 8 районга хезмәт күрсәтә. Ул—күпьеллык үлән орлыгы үстерүче һәм аны сатып алучы арасында торучы үзенчәлекле оешма. Станция бер яктан үлән орлыгы үстерүче хуҗалыклар белән күбрәк элемтә урнаштырырга тырыша, икенче яктан аны сатып алучылар белән дә ышанычлы партнерлык мөнәсәбәтен өзмәскә тиеш. Ул шушы ике яклы эшлекле мөнәсәбәттән алынган табышка яши. Узган ел станция 7500 центнер күпьеллык үлән орлыгына чистарту (давальческий) үткәрергә тиеш булса, аны 8142 центнер итеп, ягъни 108,6 процентка башкарды. Орлык әзерләү планын 146,5, орлык реализацияләүне 163,8 процентка үтәде.

Станциядә эш ничек оештырыла соң? Алар нигездә һәр районда була торган махсус орлыкчылык хуҗалыклары белән эш итәләр. Спецсемхозлар —станциянең төп подставщиклары, 15 ләп кешене берләштергән коллектив эше шулай ук берничә сезонга-чорга бүленә. Хәзер, мәсәлән, март-апрель айларында алар орлык сату белән мәшгульләр. Гадәттә бу эш өстән җибәрелгән разнарядка буенча башкарыла. Әмма тайпылышлар булмый түгел, еш кына ирекле сату үткәрергә рөхсәт ителә. Шуңа да клиентлар белән партнерлык мөнәсәбәтләренә беркайчан кер кундырмаска тырышалар биредә.

Аннан чәчүлекләргә нигез салу башлана. Биредә төп йөк өлкән агроном Александр Игнатьевич Самсоновка төшә. Ул—тәҗрибәле белгеч, күпьеллык үлән орлыгы үстерү технологиясен әйбәт белә, шуңа аның киңәшләре һәрчак эшлекле була. Участокларны даими контрольдә тоту да аның вазифасына керә. Август аеннан башланган әзерләүләр чорында да аңа мәшәкать байтак төшә. Хәер, бу чорда эш бүлешеп тормыйлар. Бухгалтер Валентина Алексеевна Малинина да турыдан-туры ярдәмгә килә. Ул—бирәдәге иң универсаль белгечләрнең берсе. Озак еллар лаборантка булып эшләгән, шунлыктан Елена Алексеевна Малыгинага якыннан торып ярдәмне ул күрсәтә. Хәер, Елена Алексеевна үзе дә хәзер шактый тәҗрибә туплап өлгергән лаборант инде, 6 нчы елын эшли, Тәтеш авыл хуҗалыгы техникумын тәмамлый. Әзерләүләр чоры аларның һәммәсеннән бердәм булып килешеп эшләүне сорый. Өлкән механик Камил Мөнирович Мөлеков та, эшчеләр Надежда Еремеева, Тамара Александровна Григорьева, Надежда Яшмурзина, Наил Шәйдуллин да коллективта ышаныч, хөрмәт казанырга өлгергән эшчеләр. Аларга чистарту сезонында да күп эш төшә. Узган ел орлык хәзерләү өчен бик җайсыз килде. Билгеле инде, бу станция эшенә дә үз тәэсирен ясамый калмады. Әнә хәзер 5 чистарту агрегатының өчесе чимал юклыктан тик тора. Тулы куәтенә эшли алмау, әлбәттә, коллективка бер дә кулай түгел. Бу җәһәттән бәлки берәр уйниятләре бардыр станциянең?

Алдарак спецсемхозлар турында әйтеп узган идек. Чирмешән районының Ленин исемендәге, Яңа Чишмә районының «Кызыл Октябрь» колхозлары—байтактан бу юнәлештә уңышлы эшләп килгән хуҗалыклар. Узган ел «Кызыл Октябрь» 20 тонна кондырак (костер) орлыгы сатты. Ленин исемендәге колхоз исә 100 гектарда кондырак орлыгы үстерә. Беләсезме, нинди табышлы культура ул? Аның 1 центнеры 400 сум, өстәмәләре белән 700гә кадәр басуы ихтимал. Әле телгә алынган хуҗалык элек аның башагын алып орлыкка тапшыра, ә сабак өлешеннән менә дигән печән запасы туплыйлар.

Икеләтә табышка эшләүче хуҗалыкларны тагы да атады станция директоры К. Ш. Шәрапов. Узган ел алар аша 1 миллион 620 мең сумлык товар үткән икән—димәк, исәп-хисап алып барып, алдан күреп эшләүче хуҗалыклар байтак икән. Тик, кызганыч, алар арасыда без район хуҗалыкларын очратмадык.

Ә шул юнәлештә махсуслашкан «Мамык» совхозы кая киткән? Алардан үткән ел 124 центнерга килешү төзелсә дә, орлык тапшырылмаган икән. Сәбәбен ачыклау максаты белән совхозның баш агрономы В. Г. Красновка мөрәҗәгать итәбез.

—Узган елгы һаваны хәтерлисез булыр,—дип аңлатты ул аның сәбәбен гади генә. —Орлыклык участок уңмады, аны сенажга салырга мәҗбүр булдык. Әмма эшне туктатмыйбыз. Быел 60 центнер кандала үләне (донник) орлыгы сатарга килешү төзедек.

Владимир Григорьевич алдагы елларда да бу эш белән мактана алмауларының сәбәбен аңлатып бетерә алмады. Килешүгә килсәк, алар донник түгел, тукранбаш (клевер) орлыгы үстереп сатарга тиеш булуларын да онытып җибәргәннәр бугай. Нәкъ донник орлыгы сатуда һәрчак бар станциядә. Әмма тагы да шикләндергәне—елга сылтау итеп калдырмаслар микән вәгъдәне буш көе?

Авыл хуҗалыгы идарәсе агрономы Х. Халитов та район хуҗалыкларының ни өчен бу юнәлештә эшне җәелдерергә ашыкмаулары турында сорашуыбызга әлләни яңалык өстәмәде.

—Мәшәкатьле эш, четрекле эш. Кайда мәйдан җитми, кайда—шартлар.

Ә безгә калса, күбрәк теләк җитми. Касыйм Шакирович моны районда югары квалификацияле, инициативалы эзләнүчән агрономнар җитмәү белән аңлата. Мөгаен, ул да хаклыдыр. Юкса, исәп-хисап йөртә, киләчәкне алдан күрә белгән хуҗалар аңа битараф калырга тиеш түгелләр. Касыйм Шакирович мисалга шатланып дәлилләр китерә: соңгы вакытта Ульянов исемендәге колхоз һәм «Рассвет» совхозы шул юнәлештә эш алып бара башлаган. Бүгенге экономик торгынлык аларны уйланырга, эзләнергә мәҗбүр иткән икән, аңа ияручеләр табылмый калмас!

Орлыкчылык станциясе үзе дә яшәргә, ныгытырга тырыша. Кул астында зур материаль кыйммәтләр булмаганда да төзү-карау мәшәкатеннән арынмыйлар. Бартер бирегә байтактан үтеп кергән. Складын да төзегәннәр, яңасын да корып яталар, сауна төзелеп килә, ашханә булдыру тәләге белән яналар. Болар, әлбәттә, төп эш белән параллель рәвештә алып барыла. Ә төп хезмәте — күпьеллык үлән орлыгы реализацияләүне гамәлгә ашыручы орлыкчылык станциясенә алдынгы карашлы, ышанычлы партнерлар беркайчан артык түгел.

С. ХӘЙРУЛЛИНА.

«Нефтьче» клубындагы «Ачык хатлар» көненнән

ГОЗЕРЛӘР БИХИСАП

ТРАДИЦИЯ буенча «Ачык хатлар» көнен район Советы рәисе Х.Х. МОРАДЫЙМОВ башлап җибәрде. Ул үзенең чыгышында илнең һәм шул исәптән районның социаль-экономик хәле белән таныштырды, узган елда ирешкән уңышлар һәм район халкы алдында торган бурычлар турында сөйләде. Киләчәктә хәл ителәсе проблемаларга тукталганда, ул җитештерү дәрәҗәсенең авылда һәм шәһәрдә дә кимегәннән-кимүен, шул сәбәпле халыкның иң кирәкле товарлар белән начар тәэмин ителешен төп проблема итеп күрсәтте.

Гадәттәгечә «Ачык хатлар» көненә халык байтак җыелган иде. Кеше күпме —сораулар да, ихтыяҗлар да шулкадәр күптөрле булды.

Үткән елда да «Нефтьче» клубында үткәрелгән«Ачык хатлар» көнендә катнашырга туры килгәнлектән, берникадәр чагыштыру нигезендә шуны әйтергә кирәк: шәхси үтенечләрдән бигрәк, күмәк ихтыяҗларны күздә тотып сорау бирүчеләр, үтенеп мөрәҗәгать итүчеләр күпчелек булып чыкты. Әмма кайбер сораулар бер ел узуга да карамастан, бүген дә шундый ук кискенлек белән куелдылар. Аларның күбесе НГДУ һәм НУРБ җитәкчелегенә адресланган иде. Мәсәлән, урамнарның, йортларның төзексезлеге турында күп сүз алып барылды. Нефтьчеләр урамында яшәүче Е. И. Драный бу урамдагы йортларның төзелгәннән бирле ремонт күрмәве турында беренче тапкыр гына әйтми инде. «Нәрсә арзанрак: нараттан бураган йортларны ремонтлаумы, әллә яңа йортлар салумы? Тагын күп елларга чыдамлы йортларны ишү зыян гына булмасмы?»—дип сорый ул. Аларны ун ел артык инде, сүтәбез, дип тинтерәтәләр икән. Йортларның әле озак хезмәт итәчәгенә ышанып, биредә яшәүчеләр ремонт үткәрүне сорыйлар, әмма сүтмиләр дә, ремонт та ясамыйлар. НУРБ җитәкчелегенең моңа үз карашлары бар, күрәсең: шул идарәнең начальнигы Ю. Г. МӨХӘРМӘТОВ Нефтьчеләр урамын төзекләндерү буенча генераль проект барлыгын һәм бу проектның 1996 елдан тормышка ашырыла башлаячагын бәян итте. Аңлашылганча, бу йортлар шунда кадәр череп ятарга мәҗбүр. Тик Е. И. Драныйның үзенекендә торуы, шәһәр Советы башкарма комитеты тарафыннан комиссия төзеп, барып тикшерү максатка ярашлы булыр дигән фикергә китерде.

Урамнарга асфальт җәю мәсьәләсе дә бу поселокта яшәүчеләрне зур борчуга сала. Аерым алганда, Г. Батыршин Чехов урамына асфальт җәяргә былтыр вәгъдә итүләрен искә төшерә. Бу юлы НУРБ начальнигы вак таш китереләчәгенә ышандырды. Бу урамда яшәүчеләрнең хәленә керергә бик вакыт: елның өч фасылында өйләре янына килерлек түгел, сазлык, пычраклыктан газ баллоннары китермиләр. Табигый газ кертү мәсьәләләрен Г. Батыршин белән бергә кузгатучылар байтак булды. Шәһәрнең газ службасы начальнигы Г.Н. БИКИНЕЕВ бу проблеманың уңай хәл ителгәнлеген, хәзерге вакытта газ кертү буенча проект-смета документациясе әзерләнүе турында хәбәр итте. Әмма төрле үлчәмдәге торбаларның җитешмәве бу эштә тоткарлык китереп чыгаруын, шуңа да бу поселоктагы төп оешмаларның торба белән булышуын сорады. Тик НУРБ начальнигы Ю. Г. Мөхәрмәтов һәм НГДУ начальнигы М. М. Хуҗин җавапларыннан күренгәнчә, газификация турында әле хыялланырга гына кала. Сәбәбе бер үк: «бер метр да торба юк», рус халкы әйтмешли «юкка суд та юк», шуңа да сабырлык белән торбаларга мул көннәрне көтеп тору хәерлерәк булыр.

Шул ук Нефтьчеләр урамының күптән инде электр уты белән яктыртылмавыннан зарланалар. Хәзер ничек хәл ителер ул—бу хакта төпле җавап ишетелмәде.

Очрашуда индивидуаль йортлар төзү мәсьәләсе дә күтәрелде. Хәбәр ителгәнчә, тиздән районда йортлар салу комбинаты эшли башлаячак. Аның төп вазифасы—ике фатирлы, арбалит йортлар салу. Бүгенгә индивидуаль йорт төзү турында барлыгы 300 гариза кергән.

Яңа төзелешләр турындагы мәсьәләне бар үткенлеге белән куйдылар биредә катнашучылар. Мәсәлән, җир асты юлы йөрү өчен түгел, язын-көзен балаларга «бассейн», кышын шугаляк хезмәтен үти. Ә бит бу төзелешкә күпме акча тотылган. Бу хакта узган ел да, быел да сөйләнде. Әмма җаваптан түбәндәге ачыкланды: 53 нче төзү-монтаж идарәсе начальнигы Ә. К. Кәрамуллин әйткәнчә, бу җир асты юлы әле файдалануга тапшырылмаган булып чыкты. Күптән тәкърарлап килгән 4 нче мәктәпкә керү юлына асфальт җәю дә шул ук оешманың планына кертелгән икән, ул да һаман юк та юк.

Поселокта яшәүчеләр көенеч белән культура учагы булмавын зур проблема итеп куйдылар. «Нефтьче» клубын ремонт белән шатландырганнары юк. Моңа җавап итеп киләсе бишьеллыкта техника йорты төзелечәге әйтелде. Ю. Г. Мөхәрмәтов клубның ремонтланачагына, аның янына эскәмияләр куеласына ышандырды.

Очрашуда Нефтьчеләр поселогына гына түгел, бөтен шәһәр халкының яшәешенә кагылышлы сораулар зур урын алып торды. Мәсәлән, соңгы вакытта икмәк сатудагы тоткарлыклар, ипи заводыннан чыккан ипинең сыйфатлы булмавы һәм шуңа кагылышлы башка сораулар шәһәрдә алда үткәрелгән «Ачык хатлар» көннәрендә дә куелган иде. Икмәк заводы директоры В. Н. КУЗНЕЦОВ аңлаешлы итеп моның сәбәпләрен аңлатырга тырышты. Иң беренчесе шул: заводның бер миче ремонтка туктатыла, шунлыктан завод Төрнәс пекарнясы белән килешү төзи. Хәзерге вакытта мич эшкә җибәрелде, ди ул. Ипинең җитмәве —соңгы елдагы проблема. Узган елда завод көненә биш тонна икмәк пешерсә, быел 10—11 тонна җитештерә, әле ул да җитми кайчак. Әлбәттә, бу бер ел эчендә шәһәр халкының саны ике тапкырга артты дигән сүз түгел. Халык күбәймәде, ә ихтыяҗлар икеләтә артты, ипи норма буенча икешәр генә түгел, капчыклап бирелә башлады. Ипине сансызлауга борчылып сөйләүчеләр залда байтак иде. Икмәк заводы директоры икенче сортлы ипине терлекләр ашату өчен файдаланмастан, катнаш азык мәсьәләсен тәртипкә салырга тәкъдим ясады. Тик нефтьчеләрнең җитәкчеләре катнаш азык буласына вәгъдә бирмәделәр.

Шулай итеп, икмәк мәсьәләсе дә ачык калды. Хәер, ул бер көндә генә хәл ителә дә алмый. Ә икмәкнең сыйфатына һәм ассортиментның төрлелегенә килгәндә, заводның искелеге, куәте җитмәвенә төртелеп кала.

Сәүдә мәсьәләсенә кагылышлы сораулар һәрвакыттагыча биредә дә актуаль иде. Залдагылар каймакның ни сәбәпле нефтьчеләр кибетләренә генә китерелүе белән кызыксындылар, чөнки каймак алу һәрвакыт мәхшәр, ыгы-зыгы тудыра. Моның сәбәпләре гади булып чыкты: НГДУ ОРСының бу продукциягә фонды күбрәк, шуңа күрә аның сөт, катык һәм каймак кайтартып сатарга мөмкинлеге киңрәк, ә райпо үз фондын каймакка тотса, халыкка сөт җитешмәячәк.

Шунда ук ОРС начальнигы С. М. МӘҮЛЕТОВ икенче кварталдан шифалы су сатыла башлаячагын хәбәр итте. Сөт-май заводында чыгарыла башлаган «Норлат сыры»ның хәбәрсез юкка чыгуы турында аңлатуны сораганнар иде, нигәдер җавап ишетелмәде. Аракы мәсьәләсе дә кузгатылды, тик бу юлы ул «талонга ала алмыйбыз»—дип түгел, ә нигә башка шәһәрләрдәге кебек икешәр шешә бирелми икән, дип яңгырады. Башка шәһәрләрдән аерылмалы буларак, бездә аракы 18 яшьтән башлап бирелә, шулай ук туйлар, мәетне искә алу көннәренә фонд бүленә. «Сайлагыз, ике шешә бирергә ясап, алда әйтелгәннәргә фонд бүленмәсенме, әллә шулай калсынмы?—дигән сорау бирелде залдагыларга. Ә анда хәзергечә калдыруны кулай күрделәр.

Узган елда, «Азык-төлек һәм халык куллануы товарларын саклау, ташу һәм сатуны тәртипкә салу максатларында эшче контролен көчәйтү турында» СССР Президентының Указы нигезендә безнең районда оешкан комиссиягә кагылышлы да сорау булды.

—Ни өчен комиссия составында эшчеләр юк?—дип бирелде ул. Район Советы башкарма комитеты рәисе урынбасары һәм шул комиссия рәисе урынбасары Г.Ш. НУРГАЛИЕВ моңа җавап итеп комиссиянең эше белән таныштырды. Ул узган елның декабрь аенда 13 кешедән оеша, рәисе—район Советы башкарма комитеты рәисе В. В. БОГАТИКОВ. Шул вакыт эчендә аларга бер фактны тикшерергә туры килә. Мамык РТПсыннан шапкалар юкка чыкты дигән хәбәрдән соң була ул. Тикшерү күрсәткәнчә, 26 шапканың 15 се эшчеләргә сатылган, ә 11е бартер алмашулар максатында калдырыла. Мондый инициатива зур җинаятькә кермәгәнлектән, РТП рәисе Моратовка кисәтү ясала. Җаваптан аңлашылганча, Совет һәм хокук саклау органнары работникларыннан сайланган бу комиссия атна саен кибетләрдә тикшерү үткәрә, алда әйтелгәннән башка сәүдә кагыйдәләрен бозу очраклары күзәтелми.

Комиссиягә эшчеләрнең кертелмәве ОРСлар каршында оешкан комиссияләрдә аларның булуы белән аңлатылды.

Әңгәмә барышында хезмәт күрсәтү сферасының эшен яхшырту белән бәйле сораулар да күп булды. Бигрәк тә ветераннар, инвалидлар телевизорларын ремонтлый алмыйча интегүләре турында бәян иткәннәр иде. Көнкүреш хезмәте күрсәтү район производство идарәсе начальнигы Р. С. ХӘМИДУЛЛИН тармак эшендәге кимчелекләрне бетерү буенча чаралар күреләчәгенә өметләндерде һәм өйдә хезмәт күрсәтү мохтаҗлыгы булганда, идарәнең диспетчерлык службасына заявка бирергә кирәклеген әйтте. Тик Р. С. Хәмидуллинның хәзергә хәтле бер заявка да булганы юк диюе белән һич тә килешеп булмый, чөнки редакциягә килгән моңа кагылышлы хатлар бу турыда күп сөйлиләр.

«Теремок» ясле-бакчасыннан безнең районда дүрт балалыларның гына күп балалы гаилә исәпләнүләренең сәбәбен аңлатуны сораганнар. Моңа КПСС райкомы секретаре А. А. КОРОСТЕЛЕВ аңлатма бирде. Районда дүрт һәм аннан да күбрәк балалы гаиләләр 128 гә җитә. Үткән елда шул гаиләләргә ярдәм күрсәтү йөзеннән «Зур гаилә» клубы төзелә. Әгәр дә бу клуб членнары итеп өч балалы гаиләләр дә кабул ителсәләр, аларны тәэмин итәр өчен фонд җитмәячәк. Ә чынлыкта безнең районда да өч балалы гаиләләр күп балалыга керәләр.

Залда районда партиядән чыгучыларның саны белән кызыксынучылар да булды. 1990 нчы елда барлыгы 103 коммунист партиядән чыккан. Шуларның 60ы үз теләкләре белән киткәннәр. Быел 20 мартка 20 коммунист партиядән чыга, тагын 6 гариза бар.

Очрашуда катнашучылар районның элекке рәисе М. М. Сафинга кагылышлы сораулар да бирделәр. «Партиядән чыгарылганмы? Ул һаман депутатмы әле?». Бу сорауларга район эчке эшләр бүлеге начальнигы В. В. ИВАНОВ аңлатма бирде.

Клубта тагын бик күп сораулар яңгырады. Соңыннан нефтьчеләр бүгенге көндә төп мәсьәлә—язгы кыр эшләренә әзерлекнең барышы турында кызыксындылар.

Үзенең йомгаклау чыгышында Х. Х. МОРАДЫЙМОВ моңа җавап бирде һәм клубка җыелганнарны киләчәктә дә авыл хезмәтчәннәренә ярдәм итәргә чакырды. Шунда ук бүгенге проблемалар алдында каушап калмаска, үзләренә йөкләтелгән участокта җаваплылык тоеп эшләргә өндәде.

Ф. ГАЛИМОВА.

КӨЛСӘК ТӘ ГӨНАҺ ТҮГЕЛ

Бу көнне үзәк мәйданда масса күләм күңел ачулар башланганчы ук ирониялe, усал көлү яңгырап алды. Аның беренче авазлары сәүдә рәтләре янында, хатын-кызлар төнге күлмәкләре һәм колготкалары сатыла торган чиратка гел ир-атлар баскач яңгырады. Бу җәһәттән усал-усал кисәтүләр байтак ишетелде.

Мартның ахыргы көннәрендә соңгы 5—6 елда алынмыйча яткан товарлар сатылып бетә язды. Көлке түгел мени бу? Элек без борын чөереп кенә узган товарлар кинәт кенә дефицитлар исемлегенә күчтеләр. Мондый «Комсызлык» ажиотажын көлү белән генә дәваларга була.

Һәм 31 март көнне үзәк мәйданда 3 җирдә шундый «дәвалау» ноктасы оештырылган иде. Кайда көчлерәк, күбрәк көлүләрен тагаен гына билгеләве авыр. Әмма бер нәрсә бәхәссез: кешеләрнең чытык һәм кабаланучан йөзләрендә беренче елмаю күренсен, тәүге кыюсыз көлү соңрак кешеләр йөрәген сызландырып торган вакыйгаларны юарлык кәефле күңел ачуга әверелсен өчен һәр түгәрәккә дә бик тырышырга туры килде.

Кешеләр күңелендәге чарасызлык җуелды, алар җиңеләеп киттеләр. Ә яхшы кәефкә сыйфатлы хезмәт күрсәтү дә ярдәм итте.

Норлатлылар өчен гадәтигә әйләнгән этеш хәтта мороженое саткан җирдә дә юк иде. Әллә без тәрбияле, әдәпле чын шәһәр кешеләренә әйләнәбез, әллә заманабызның үзенчәлекле билгесенә әверелгән чиратларга күнегергә өлгердекме?

Әмма хезмәт күрсәтүгә әйләнеп кайтыйк. Ике өч җирдә парларын бөркеп утырган самовар, кайнар коймаклар белән чәй көйләнгән иде. Теләүчеләр карамагына кофе да бар, бусы—НГДУ ОРСы юмартлыгы. Шашлыкның хуш исе мәйданга таралып, тәмле тамакларны үзенә тартып тора. Ә пешкән ризыклар ассортименты, гадәттәгечә, киң һәм теләсә нинди зәвыкны канәгатьләндерерлек.

Кешеләргә мондый аралашуның ошавы күзгә ташланды. Тегә күңел ачу нокталары үз программаларын тәмамладылар, инде йомгак ясалды. Шәһәрлеләрнең күңелен күрү буенча беренче урынны «югары классы» телетапшыру әзерләгән комсомоллар алды, икенче урында 99 нчы СПТУ һәм өченче урында район культура йорты коллективы булды. Спорт ярышлары да тәмамланды, ә кешеләр һаман таралырга ашыкмадылар, нәрсәдер көттеләр. Беләсезме, бу төшкә охшаган иде. Бик матур, якты төш күргәндә, уянырга вакыт җитүен тойсаң да күзне ачарга ашыкмыйсың, күңелгә рәхәт һәм җанга сихәтле дөньяда озаграк торасың килә. Көлү көне дә нәкъ шулай иде.

Г. МӨБӘРӘКШИНА.

Кеше бәлада ялгыз түгел

19 мартта эштән кайтканда 5 нче номерлы кибеткә әйберләр алырга кердем. Шунда 300 сум акча белән конвертны онытып калдырганмын икән. Мин моны икенче көнне генә белдем. Һәм шунда ук кибеткә киттем. Яшермим, кибетчеләр югалган акчаны бирерләр дип өметләнмәгән идем. Ялгышканмын икән, акчаны тулысынча миңа сузгач, гаҗәпкә калдым. Кибетчеләр Т. П. Федотова, А. К. Савельева, Р.М. Сабирова намуслы, вөҗданлы булып чыктылар. Һәм без, тимер юл эшчеләре, райпо идарәсе рәисе Һ. Х. Садыйковка аларны мактауларын, бүләкләүләрен сорап мөрәҗәгать иттек. Ә бит акча шәфкатьлелек йөзеннән җыелган иде. Аны машинистлар Бөгелмә станциясе машинисты, Яр Чаллы больницасында ятучы Р. А. Әгләметдинов өчен җыйганнар иде.

Былның 24 январенда Пронино—Денискино юлында аның белән бәхетсезлек очрагы була. Кинәт кенә дизель сүнә. Төзексезлекне билгеләү өчен машинистка саклагычны сүндерергә һәм моторны яңадан кабызырга туры килә. Ләкин каты шартлау барлыкка килә. Әгләметдиновның киеменә ут каба, янгын тепловозга күчә. Машинист ярдәмчесе Камалетдинов составны туктата һәм рация буенча Ульяновск шәһәреннән диспетчерны чакыра. Бу вакытта күрше юлдан состав килә. Аны машинист А.Салахов идарә итә. Ул рация аша дулкынланган хәбәрне ишетә һәм тиз генә карарга килә: ярдәмгә ашыгып тизлекне арттыра. Шуннан соң поездны янучы состав каршына китереп туктата һәм ярдәмчесе В. Егоров белән янгын сүндерү буенча ашыгыч чаралар күрәләр.

Бөгелмә депосы начальнигы приказы белән машинист Салахов, аның ярдәмчесе Егоровка рәхмәт белдерелә, акчалата премия бирелә. Әлеге яшьләр турында нәрсә әйтергә була. Егетләр намуслы, тырыш, дисциплиналы, кешеләргә ярдәм кулы сузарга әзер торалар. Шуңа да коллектив каршында абруйлары зур аларның.

Ә Әгләметдиновны авыр хәлдә больницага озаталар.

Бәхетсезлеккә очраучыга бик күп кан кирәк була. Аның иптәшләре Бөгелмә депосының локомотивлар бригадасы членнары кан бирү өчен чиратка басканнар.

Ә безнең коллектив (хәер, депо безнеке түгел) авыруга акча җыеп матди ярдәм итәргә булды. Намуслы, вөҗданлы, миһербанлы кешеләребез аз түгел икән әле. Шушы сумманы мин бик тиз җыйдым.

Сүземне тәмамларга да булыр иде. Тагын шуны әйтәсем килә: безнең халкыбыз үзенең ярдәмчән, шәфкатьле булуы, бәлага таручыларга ярдәмгә килергә әзер торуы белән һәрчак аерылып торды. Һәм хәзерге кебек авыр, тынгысыз заманда да без кешелеклелек сыйфатларыбызны югалтмаганбыз икән әле. Бу безне алда якты көннәр көтә дияргә өметләндерә.

И. ПЕТРОВ,
Норлат филиалының техникага өйрәтү буенча бригадиры.

Киекле авылында яшәүче кадерле әтиебез һәм тормыш иптәшем Харис Вәлимөхәммәт улы Мөхәммәтовны 55 яшь тулу уңае белән кайнар котлыйбыз. Күп елларга ныклы сәламәтлек, тыныч тормыш, шатлык, бәхет телибез.

ТОРМЫШ ИПТӘШЕ, БАЛАЛАРЫ, ОНЫКЛАРЫ.

Мәктәптә „Капитал шоу"

Үзәк телевидениедән һәр сишәмбе көнне күрсәтелә торган «Капитал шоу»—«Могҗизалар кыры» уенын карамаган кеше юктыр, мөгаен. Ә кемнең бу уенда катнашканы бар? Менә безнең мәктәп укучылары аны карап кына канәгать кала алмадылар, үзләре дә катнашырга карар кылдылар. Юк, телевидениедә түгел, үзебезнең мәктәптә.

Шулай итеп «Капитал шоу»ны үткәрү безнең мәктәптә гадәти уенга әйләнеп китте. Шулар арасында соңгыларының берсе турында гына сөйләп үтәсем килә. Башкаларыннан аермалы буларак, бу уенның үз темасы бар иде. Ул 8 нче март бәйрәменә багышланганлыктан, биредә бары тик кызлар гына катнаша алды.

Уен бәйрәм белән тәбрикләүләрдән башланып китте. Беренче өлештә «чынаяк» сүзен табу кызлар өчен авырга туры килмәде, ә менә алга таба «туңдырма» сүзен эзләү генә бераз кыенрак булды. «Капитал шоу»ның өченче өлешендәге «умырзая» сүзе дә уен барышында табылды.

VII класс кызлары Ләйсән Галимова, ике Гөлнара Гайфуллина һәм Галимова ярышның финал уенында дәвам иттеләр Бирем җиңелләрдән түгел иде. Шуңа карамастан, атаклы татар язучысы Мирсәй Әмирнең танылган «Миңлекамал» әсәрен кызлар бик тиз таптылар, ә Гөлнара Гайфуллина әсәрнең исемен иң беренче булып атады һәм «Капитал шоу» уенында җиңүче булып чыкты.

Сүзләр дөньясында эзләнергә, тел сандыгын баетырга теләүчеләр «Капитал шоу» уенында һәрчак шулай зур теләк белән катнашалар.

Л. НУРИҖАНОВА,
Биккол урта мәктәбе укучысы.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

ШИМБӘ
6 АПРЕЛЬ
КАЗАН КҮРСӘТӘ

17.05 Мультфильм.
17.15 Яшьләр программасы: «Телесеанс».
18.20 Реклама.
18.25 «Тугры дуслар» ирләр вокаль ансамбле чыгышы (Әлмәт шәһәре).
19.00 Татарстан.
19.30 «Дуслык һәм бердәмлеккә мәдхия». И. Гаспралының тууына 140 ел тулуга карата.
20.00 Әлли-бәлли-бәү.
20.10 Котлы булсын Нәүрүз (22 март тапшыруын кабатлау).
21.40 Тапшырулар программасы.

I ПРОГРАММА

6.30 Украина музыкасы фольклоры концерты.
7.00 Мультфильм: «Синең кояшың бармы?».
7.15 Спорт һәркем өчен.
7.30 Ритмлы гимнастика.
8.00 Иртәнге күңел ачу программасы.
8.30 Сәламәтлек.
9.00 Телевизион яңалыклар хезмәте.
9.15 Мультфильмнар.
9.45 Документаль фильм: «Владимир сөргән, Ярослав чәчкән».
10.45 Таң йолдызы.
11.45 Балалар өчен фильм: «Сиес—маҗаралар утравы».
13.05 «Җир —уртак йортыбыз» фотокүргәзмәсе.
13.10 Рәссам остаханәсендә. С. Андриякани.
13.30 Бәләкәй концерт.
13.40 Режиссер А. Шахмалиева фильмнары: «Балалар —балалар инде».
15.00 Телевизион яңалыклар хезмәте.
15.15 «Шанс» телевизион уены.
16.30 Халыкара хәйрия музыкаль программасы «Яңа исемнәр тәкъдим итә».
18.00 Халыкара панорама.
18.45 Нәфис телефильм премьерасы: «Кичер безне, үги «Россия». 1 һәм 2 серияләр.
21.00 Вакыт.
21.45 «Биш, яно». Концерт-лотерея.
00.45 Телевизион яңалыклар хезмәте.
01.45 «Синдикат-2». 5 серия.
02.10 «Варягтан—грекка». Музыкаль программа.

II ПРОГРАММА

8.00 Иртәнге гимнастика.
8.15 Мультфильм: «Акаиро».
8.35 Чүлдәге юрталар.
9.00 «Гаилә» телепрограммасы.
10.00 «Хезмәттәшлек» видеоканалы.
13.30 «Унберне кушкач» видеоканалы.
21.45 Киносерпантин. 3 кисәк.

ЯКШӘМБЕ
7 АПРЕЛЬ
КАЗАН КҮРСӘТӘ

15.50 Мультфильм.
16.00 «Их, сез, матур кызлар!» Асаф Вәлиев җырлый.
18.10 «Буйсындырылган таулар альпинистлары». «Татнефтегеофизика» берләшмәсе кешеләре һәм эшләре турында.
19.10 «Панорама» информацион-публицистик тапшыруы.
20.10 Әлли-бәлли-бәү.
20.20 Яшьләр программасы: «Җидегән».
21.40 Тапшырулар программасы.

I ПРОГРАММА

8.00 Телевизион яңалыклар хезмәте.
8.15 Ритмлы гимнастика.
8.45 «Спортлото» тиражы.
9.00 Иртән иртүк.
10.00 Ватанга хезмәттә.
11.00 Иртәнге күңел ачу программасы.
11.30 Сәяхәтчеләр клубы.
13.00 Авыл сәгате.
14.00 Музыкаль киоск.
14.30 «Алып бар» программасы.
15.00 Телевизион яңалыклар хезмәте.
15.15 Бүген—Бөтендөнья сәламәтлек көне.
16.30 Үзәк телевидение—1 якшәмбе променат-концерты.
18.10 Уолт Дисней күрсәтә...
19.00 Елның иң яхшы телевизион эшләре өчен «Фортуна-90» призын тапшыру.
19.20 Нәфис фильм: «Законнан тыш» (АКШ).
21.00 Вакыт.
21.45 Футбол күзәтү.
22.15 «Брэн ринг». «Нәрсә? Кайда? Кайчан?» клублары чемпионаты.
22.50 С. Рахманинов. «Кадер кичендә йоклый алмау».
00.05 Телевизион яңалыклар хезмәте.
00.25 «Синдикат 2». 6 серия.

II ПРОГРАММА

8.00 Зарядкага басыгыз!
8.20 Документаль фильм премьерасы: «Аның җаны исән...»
8.40 «Русь» вокаль-хореография ансамбле концерты.
9.25 Объектив.
9.55 Коллаж.
10.00 Балаларга фильм: «Мустанг-аргамак».
11.15 «Унберне кушкач» видеоканалы.
14.45 Мәскәүдә—Пасха.
21.45 Авторлык телевидениесе.
23.45 Ат чабышы спорты.

«Норлатнефть» НГДУсы администрациясе, партия һәм профсоюз оешмалары этисе ШӘЙХЕЛИСЛАМ МӨХӘММӘТВӘЛИ улының вафат булуы уңаеннан, идарәнең баш бухгалтеры И.И. Хәммәтвәлиевнең тирән кайгысын уртаклаша.

Гадәтме, зарурлыкмы?

1990 елда шәһәребезнең промышленность предприятиеләреннән вак караклык буенча 94 кеше тоткарланды, алардан 390 сумлык әйбер алынды.

24 очракта урлашу кисәтелде, нигездә шикәр заводында 897 сумлык 1062 килограмм продукция заводка кайтарылды. Караклыкның ике очрагына җинаять эше кузгатылды.

Урлашу 1991 елда да дәвам итә, ике ай эчендә генә дә 23 вак карак тотылды. Кайберәүләргә ит комбинатында урлашу зарури бер нәрсәгә әйләнеп бара. Каравыл бүлеге хезмәткәрләре Валентина Яковлевна Авандеева һәм Миңнегөл Хәнифовна Харисованың бу эшләренә аяк чалучы булып чыктылар. Күптән түгел телевизордан таш бакаңың маймылны аркасына утыртып диңгез патшасына алып барганын күрсәткән мультфильм булган иде. Янәсе, диңгез патшасы маймыл бавырын ашагач терелә. Күрәсең, шуның тәэсире аркасындадыр «Знамя Октября» колхозы кешеләре Анастасия Петровна Иванова, Любовь Георгиевна Иванова ташбакада түгел, ә машинада бавыр «кайгыртырга» килгәннәр, тик менә аның нинди максатка кирәклеген иптәшләр суды ачыклар инде.

Тәм-том яратучы шикәр заводы эшчеләре Владимир Михайлович Федоров, Ольга Егоровна Җилина, Алсу Хәлиулловна Гайфуллиналарга халык суды чәйлекшикәрлек итеп 20 сумнан 50 сумга кадәр штраф билгеләде.

Анатолий Николаевич Симаковны килолы әйбер генә канәгатьләндерми. Завод территориясенең коймасы булмаудан файдаланып, (җитәкчелеккә рәхмәт) ике капчык шикәр комы алып чыгарга ниятли. Изге ниятне БХСС хезмәткәрләре җинаятъ эше кузгатып «хупларга» булдылар.

Хәзер сөт продуктлары авылларда да дефицитка әйләнеп бара. Шуңа күрә «Москва» колхозы эшчеләре Рафаэль Вәгыйзович Исмәгыйлев һәм Валентин Алексеевич Николаев гаиләләрен шатландыру нияте белән 12 шешә катык, 6 шешә сөтне ватылмасын өчен әрҗәдә алып китәргә булалар.

Хәер, сөт-май комбинаты эшчеләре дә авыз ачып тора торганнардан түгел, шундый җирдә эшләп тә буш сумка белән өйгә кайтуны гөнаһ саныйлар. Шуңа күрә дә Наҗия Кәшафовна Әхмәтова эремчек, ә Таисия Леонидовна Ишмулкина сөт өсте алуны хуп күрәләр.

Ринат Кирамович Мотыйгуллин шикәр заводы поселогында торса да элеваторга «визит» ясарга ниятли. Яңа пешеп чыккан бизнесменны көнбагыш орлыгы кызыксындыра, тик бизнесның бәясен халык суды 50 сум штраф итеп тәгаенли.

А. ЛОГИНОВ,
милиция капитаны.

Мөхәррир урынбасары Р. З. АЙЗАТУЛЛИН.

Учредительләр— халык депутатларының Октябрь район Советы һәм КПССның район партия оешмасы.

РЕДАКЦИЯНЕҢ АДРЕСЫ: 423050, Норлат шәһәре, К. Маркс урамы, 19.
ТЕЛЕФОННАР: мөхәррир—2—12—14, 2—22—81, мөхәррир урынбасары—2—10—44, рус теленә һәм чуваш теленә тәрҗемә буенча мөхәррир урынбасарлары—2—18—63, социаль-экономика бүлеге— 2—22—81, җаваплы секретарь—2—14—16, хатлар бүлеге һәм бухгалтерия—2—18—67.

Газетаны ФИДАНИЯ ХӘЙРЕТДИНОВА җыйды. Асия МОРАТХАНОВА верстка ясады. Клара БОБКОВА басты. Корректор— ЗӨЛФИЯ ВӘЛИЕВА.

«Дуслык» газетасы атнаның сишәмбе, пәнҗешәмбе, шимбә көннәрендә чыга һәм рус, чуваш телләренә тәрҗемә ителә.
Нәшрият, полиграфия һәм китап сәүдәсе буенча ТССР Дәүләт комитетының Октябрьның 50 еллыгы исемендәге Норлат-Октябрь типографиясе.
Күләме—1 басма табак. Заказ 39. Тираж 3.350.